

GALAXIA BACH... ENESCU!

(Daniela Caraman Fotea – 30 martie 2017)

În muzica, în cultura națională (și nu numai), ADRIAN ENESCU este o prezență singulară: aparte, individuală, neobișnuită. De o originalitate neegalată, vizionară. Altfel spus, o personalitate UNICAT; în melos, armonie, contrapunct, ORCHESTRAȚIE, concretizând laolaltă, substanța densă a unui mesaj nepereche. Ca atare, lesne identificabil, declanșând comunicarea instantanee, creatoare de mari emoții, de neașteptate și cu atât mai cuprinzătoare, surprinzătoare uimiri, persistente, pe lung parcurs. De pe vremea tinereții, când venea la Radio (cel național), chemându-mă în cabina 43 pentru a-i asculta cea mai nouă înregistrare. Așa s-a petrecut cu neuitata Pe șase, cu aromă a folclorului, dar și cu trimitere la celebra Take six, a lui Paul Desmond. Așa s-a întâmplat mereu. Național și universal, contopite.

ADRIAN ENESCU este cel care a marcat semnificativ la noi, înregistrarea, redarea electronică a sunetului. Nu pentru că, la un anume moment de istorie, moda era dominată de acest – să-i spun, limbaj (pe care, sub emblema disco și de acolo mai departe, nu l-am agreat). Pentru că, inovația consta în găsirea unui motiv, a unei teme, repetată obsesiv, ritmul fiind predominant și, evident electronic. Nicolae Kirculescu numea această manieră, muzică pentru picioare! Înțelegea prin sintagmă, o partitură golită de sensul profund al emoțiilor...

La ADRIAN ENESCU, facilitatea realizării pe sintetizator a ideilor sale, reprezenta și evitarea îndelungatei și, mai ales, a birocraticului circuit către studiourile de înregistrare, travaliul cu orchestrele. Și-a cumpărat un asemenea instrument; și astfel, în singurătatea propriului studio, la domiciliu, vegheat de MULT iubita soție, Adina, au apărut capodopere; fără preferințe: pop, jazz, jazz-pop, simfonic pop și câte altele...

Neînregimentarea în modele vremii mi-a fost revelată de o frază a muzicianului: mă străduiesc să obțin pe sintetizator un sunet cât mai apropiat de cel natural. De ce? Pentru că în îngemănare cu cel electronic să creez o ambianță emoțională aparte, diferită de ce se auzea peste tot. S-a petrecut! Avea tot bagajul tehnic necesar. A studiat cu maeștri, dar, totul venea peste o dotare fabuloasă: AVEA MUZICA ÎN EL! Iar ideile, veneau de acolo de unde harul nu se pierde niciodată...

I-am aflat o neașteptată pasiune, văzându-i colecția: zeci, poate chiar mai mult, de discuri compact cu înregistrări de CANTUS FIRMUS: acea linie melodică simplă, dată, provenind din muzica gregoriană, peste care se construiește un contrapunct sever. Cu ambiturs limitat, fără surprize sonore... De mare uimire! La el, a cărui creație era un vârtej cotropitor de idei, desigur și ritmică, cu armonii vulcanice, dar și mesaj subtil, delicat. Am inițiat cândva la postul fm Radio 21, un concurs, difuzând un fragment muzical semnat de Adrian Enescu, cerând identificarea compozitorului. Aflux de telefoane. Toate cu răspuns corect: Adrian Enescu. Venit de la publicul țintă al frecvenței – aproape în exclusivitate, tinerimea momentului. Era însă favoritul tuturor generațiilor existente; așa a fost mereu; nu mai vorbesc de interpreții care aveau marele prilej al alegerii creatorului pentru interpretare. Scriu muzică ușoară ca să mă joc, spunea compozitorul. Din asemenea joc a ieșit melodia declarată la Radio România, piesa celor 80 de ani de existență ai instituției: Bună seara iubite, versuri Lucian Avramescu, mare hit rămas și azi fără rival în context național. Loredana și Ion Caramitru îl lansau la final de ani '80...

ADRIAN ENESCU ducea cu sine și o altă mare pasiune: căutarea ideilor majore în marile partituri ale istoriei muzicii; mai ales în cele ale marelui pastor – BACH. Purtătoare de structuri capabile de proliferare; așa s-au născut, spre zilele noastre lucrări referențiale construite pe aceste „temelii” nepieritoare.

Exemplul fără precedent, este discul compact MyBach. De care m-am apropiat mai întâi cu șovăiala pentru care, după audiția programului m-a copleșit un regret nepieritor... Cunoșteam fragmente din acea salbă de simboluri; inițial mi-au fost oferite ca pentru program de disc; dar, finalul a fost muzica unui film destinat deșerturilor lumii! ADRIAN ENESCU putea scrie orice; înveșmânta în sunet orice stare afectivă, de situațiile dramatice nu mai vorbesc... peste 65 de partituri scrise pentru partituri cinematografice, și imposibil de cuantificat, acum, cele destinate spectacolelor teatrale pe mapamond... (ce generoasă idee pentru un doctorat muzicologic...).

ADRIAN ENESCU era de o discreție totală privind viața sa particulară; era deschis, cu bunătate către confrăți, colaboratori, către cei mai tineri. Îl apăra însăși muzica lui. Nu puteai ajunge la el decât trecând prin ea; era posibil doar cu un profund respect... Era sigur pe tot ceea ce oferea colectivității, sălilor de concert. Ca și în considerațiile asupra MUZICII, consemnate cu sârguință de virtuozul telecast Doru Ionescu. Documente și video, cu adevărat neprețuite!

Discul, MyBach este la rândul lui un unicat: o colecție de alegorii, în care pot fi descifrate și ethosul din lucrări de Bach – motive întregi, disimulate de mai multe ori în învăluitoare mișcări ale vocilor, mânuite cu magistrală știință a contrapunctului, armonii născute din îngemănări acordice neașteptate, printre care se strecoară efecte neobișnuite – datorate evident posibilităților nelimitate al sintetizatorului mânuit cu artă. Fiecare piesă – perlă sonoră, cu istoria ei, așteaptă tălmăciri pe măsură, după meditație și audiții multiple. Este „o formă de viață, estimată în interiorul spațiului ei”. Fiecare, luminată de înțelepciunea „din înăuntru”. Doar ADRIAN ENESCU putea îndrăzni să suprapună pe o muzică incertă, cu trimitere la nesiguranță, la neliniște, atât de clara AVE MARIA, în track-ul intitulat 1989...

Impresionantă, până la lacrimi, piesa iMessage, beneficiind și de neîntrecuta artă a rostirii cuvântului într-o emoție a Adinei, soția MULT iubită. Așadar, Adrian știa, aștepta plecarea...

Acest muzician cu adevărat unicat în cultura națională (și nu numai), a zburat sus, asemeni unui vultur al sunetelor, oferite într-o cultură a frumosului, în umbre, forme și ritmuri. Dăruite nouă cu IUBIRE; mărturie stă și ultima secvență a programului – numită Casablanca; filmul emblematic pentru frumusețea sensibilă a unui sentiment unic; partitură sfârșită brusc, dureros, neașteptat. Ca și în viață...

Acest disc beneficiază de o înveșmântare cu armonii pe care, el creatorul lor, le ascultă – o sper din toată ființa mea, în Câmpiile Elisee... tărâmul paradisiac, dominat de o primăvară veșnică.

L-am numit mereu, a composer before his time. Va rămâne peste multe alte timpuri, unicatul...

Pe 31 martie, ADRIAN ENESCU ar fi împlinit 69 de ani...